

CO BY MĚL UMĚT A ZNÁT PRACOVNÍK HUDEBNÍHO ODDĚLENÍ VEŘEJNÉ KNIHOVNY

Jedním z témat, o kterých diskutujeme nejen na tomto semináři, ale i v rámci internetu, je vzdělanost a vzdělávání knihovníků. My, jako účastníci semináře, musíme toto téma rozšířit a formulovat jako *hudebně knihovnické vzdělání a vzdělávání*. I o tom jsme tu již mluvili, jistě ještě přibudou další příspěvky. Pokusím se nad takto rozšířeným tématem zamyslet jako knihovník, který přichází pracovně do styku jednak s uživateli hudebně vzdělanými či teprve vzdělávajícími se, a jednak s těmi, kteří jsou běžnými konzumenty hudby, zejména z řad dospívající mládeže.

Více než třetinu našich uživatelů tvoří studenti oboru hudební výchova na pedagogické fakultě Východočeské univerzity v Hradci Králové, Konzervatoře v Pardubicích, žáci základních uměleckých škol a jejich učitelé, členové zdejšího symfonického orchestru, sbormistři regionálních sborových těles a pedagogové dalších škol (včetně základních) z Hradce Králové a celých východních Čech. Kromě našeho vlastního fondu využíváme prostřednictvím MVS i fondy různých knihoven ČR.

Práce se zmíněnými kategoriemi uživatelů nás nutí udržovat a doplňovat si znalosti z teorie a dějin hudby a dobře se orientovat v oblasti hudebních stylů. Já i moji kolegové si nedovedeme představit, že bychom nezodpověděli základní dotazy, jako například přiřadit určitého skladatele k příslušnému historicko-stylovému období, zařadit určitý nástroj do odpovídající nástrojové skupiny, užít správného termínu (například při rozlišení smyčcového kvarteta a kvartetu) atd.

Pracovníci našeho oddělení mj. vytvářejí i programy pro školy různých stupňů (včetně mateřských), což se neobejde bez důkladné přípravy ohledně znalosti různých

skladatelů, hudebních nástrojů, období, hudebních těles, divadel apod.

Na základě dosavadních zkušeností jsem s našimi uživateli uspořádala malou anketu. Základní otázka zněla: *Co by měl umět a znát pracovník hudebního oddělení veřejné knihovny?* Z odpovědí první uvedené skupiny uživatelů, hudebně spíše profesionálně vzdělaných a orientovaných a tedy dobře „znalých“, se jako podstatné jeví: dobrá znalost dějin hudby, přehled o známých i méně známých skladatelích, základní orientace v tvorbě významných skladatelů, přehled o novodobé a soudobé vážné hudbě, dobrý přehled o hudebních nástrojích, znalost základní hudební teorie (noty, stupnice) a hudebních forem.

Z odpovědí dále vyplývá, že pracovníci hudebního oddělení musí ke své odbornosti knihovnické přidat znalosti odpovídající úrovni střední školy s hudebním vzděláním (např. střední pedagogická škola s hudební výchovou) a že alespoň jeden pracovník v hudebním oddělení by měl mít vysokoškolské hudební vzdělání. Bylo by dobré, aby pracovník výpůjční služby měl za sebou základní uměleckou školu (přínejmenším 5 ročníků).

Uživatelé náležející ke druhé skupině, konzumentské, jsou většinou posluchači populární hudby. Nemívají požadavky zaměřené hudebně historicky či teoreticky, o to více však vyžadují, aby knihovník znal styly, žánry a zčásti i osobnosti populární hudby včetně aktuálního dění v této sféře.

Při této příležitosti je třeba zdůraznit úlohu akviziční politiky hudebního oddělení s využitím fundovaných, hudebně vzdělaných pracovníků, kteří mohou zajistit kvalitní doplňování fondů.

Avšak znalosti knihovníka/pracovníka hudebního oddělení netkví jen v oblasti hudby, ať už vážné nebo populární aj. V současnosti jsou tu samozřejmě nutné znalosti obecně knihovnické (na základě uvedené ankety alespoň středoškolské) a v neposlední řadě i z oblasti počítačové techniky.

Knihovna bez počítače - včetně jejího hudebního oddělení - je v současné době anachronismem. Přibývá plně automatizovaných pracovišť, kde akvizice, zpracování i výpůjční systém (nehledě na katalogy online) jsou vedeny pouze na PC. Knihovník musí často „za chodu“ přijímat prostřednictvím různých školení a kurzů nové informace o programech tak, aby je byl schopen zprostředkovat uživateli.

Do knihoven vstoupil internet, který by měl knihovník ovládat alespoň běžným uživatelským způsobem. Mnohá pracoviště využívají databázi Česká národní bibliografie a knihovník v hudebním oddělení by měl naučit své klienty vyhledávat informace jejím prostřednictvím. Dalším médiem na „trhu“ je CD-ROM. Pracovníci hudebních oddělení knihoven by ve vlastním zájmu měli být seznamováni i s tímto typem dokumentu.

Naše anketa zdůraznila nároky uživatelů vůči knihovníkům i v této oblasti, zejména pokud jde o databáze, CD-ROM, internet. Se vstupem do Evropské unie ještě více vzrostou nároky na cizojazyčné znalosti knihovníků, především ve výpůjčním systému. K tomu, abychom své

uživatelé utvrdili v mnohdy oprávněném dojmu, že „v hudebním oddělení vědí vše“, je kromě výše uvedených podmínek nutno splnit ještě dvě další zdánlivě samozřejmé podmínky: být osobně zainteresován a mít svou práci rád. Na to nás v naší anketě nanejvýš vhodně upozornili dva z dotazovaných uživatelů.

Šimona Šimonová
OK Hradec Králové